

Ghid pentru cei intersati de economia sociala

IMPACT START-UP

GHID PENTRU CEI INTERESAȚI DE ECONOMIA SOCIALA

CUPRINS:

1. Economia sociala in UE
2. Economia sociala in Romania
  - 2.1 Ce este economia sociala
  - 2.2 Regelementarea economiei sociale
  - 2.3 Principii
  - 2.4 Obiective
  - 2.5 Tipuri de economie sociala
3. Intreprinderile sociale
  - 3.1 Cine poate dobandi statutul de IS
  - 3.2 Intreprinderea sociala de insertie

Introducere

Economia socială aduce împreună două concepte, care în mod tradițional sunt opuse...economia adică producția și desfacerea, comerțul și consumul de bunuri și servicii și partea de social care este legată de viața oamenilor în societate.

Economia socială este condusă de o puternică misiune socială. Plasează economia în serviciul societății!

Obiectivul general al proiectului Impact Start-up îl reprezintă:

- acordarea de sprijin pentru înființarea a min. 21 de întreprinderi sociale în regiunile Vest, Nord-Vest și Nord-Est, prin:
  - informarea a min. 300 de persoane din aceste regiuni cu privire la acțiunile derulate în cadrul proiectului;
  - derularea unor programe de formare antreprenorială specifică - Manager de întreprindere socială COD COR 112036 și Competențe antreprenoriale/Competențe civice și sociale ambele nivel specializare pentru min. 105 persoane cu vârsta peste 18 ani cu domiciliul sau reședința în Regiunile V, NV și NE (min.20 din fiecare regiune), care doresc să înființeze întreprinderi sociale și susținerea a min. 21 de inițiative antreprenoriale sociale nonagricole ale acestora (din care min. câte 3 în fiecare regiune).

Măsurile active pe care și le propune proiectul:

- furnizarea de servicii de informare pentru a identifica interesele persoanelor și motivația lor pentru a începe o afacere socială și care au ca scop inițierea și sensibilizarea participanților cu privire la oportunități, etape, instrumente și servicii legate de inițierea unei activități de economie socială; selecția care vizează analiza și identificarea motivațiilor și competențelor antreprenoriale și manageriale intrinseci ale indivizilor;
- furnizarea unor programe de formare antreprenorială specifice cu scopul înlăturării lacunelor și dobândirii de abilități esențiale, inclusiv prin elaborarea unui plan de afaceri, individual sau în echipă;
- susținerea eforturilor beneficiarilor pentru materializarea ideii de afaceri sociale prin selectarea și sprijinirea a min. 21 de inițiative antreprenoriale sociale și monitorizarea dezvoltării acestora, inclusiv în perioada de sustenabilitate, precum și acțiuni care vizează dezvoltarea domeniului economiei sociale (platforma implementare măsuri de promovare a economiei sociale, documente de analiză și suport pentru economia socială și parteneriate de implementare descrise în cadrul activității A12.)

Proiectul urmareste indeosebi incurajarea initiativelor de economie sociala cu potential de scalare a solutiilor si a impactului, respectiv intreprinderi sociale care propun solutii de abordare sistemica a echilibrelor nefaste din societate, iar activitatile lor sunt strans legate de inovarea sociala.

1. ECONOMIA SOCIALA IN UE

O schimbare importantă în agenda politică a Comisiei Europene privind economia socială, sau mai exact, întreprinderile sociale, a avut loc în 2011, când Comisia a început să aplice „Inițiativa pentru antreprenoriatul social (SBI). Construirea unui ecosistem pentru promovarea întreprinderilor sociale în cadrul economiei și al inovării sociale” [COM(2011) 682 final]. SBI a inclus 11 acțiuni-cheie pe agenda politică a Comisiei Europene. O axă o reprezintă îmbunătățirea finanțării private și publice. Pentru a crește interesul investitorilor privați în întreprinderile sociale, a fost aprobat Regulamentul nr. 346/2013 privind fondurile europene de antreprenoriat social (EuSEF). Programul pentru ocuparea forței de muncă și inovare socială (EaSI) a fost de asemenea stabilit în colaborare cu alte inițiative financiare, precum Instrumentul de garantare EaSI, Componenta pentru investiții în consolidarea capacităților EaSI și Acceleratorul de impact social (SIA). În ceea ce privește fondurile publice, obiectivul de „promovare a economiei sociale și a antreprenoriatului social” a fost transferat către FEDR și FSE. Totuși, nu s-a dezvoltat o politică bugetară europeană special pentru economia socială, aceasta lăsându-se încă așteptată. Recenta Declarație de la Madrid (23.5.2017) o solicită în continuare

Cea mai recentă definiție conceptuală a economiei sociale, stabilită chiar de membrii acesteia, este disponibilă în Carta principiilor economiei sociale a Social Economy Europe, asociație de la nivel european care reprezintă economia socială. Aceste principii sunt:

- Prioritatea acordată individului și obiectivelor sociale față de capital
- Asocierea voluntară și deschisă
- Controlul democratic al membrilor (nu se referă la fundații, deoarece acestea nu au membri)
- Combinarea intereselor membrilor/utilizatorilor și/sau a interesului general
- Apărarea și aplicarea principiului solidarității și responsabilității
- Gestionarea autonomă și independența față de autoritățile publice
- Majoritatea excedentelor sunt utilizate pentru atingerea unor obiective de dezvoltare durabilă
- și pentru prestarea unor servicii de interes pentru membri sau de interes general

O parte semnificativă a economiei europene are rolul de a aduce profituri altor persoane decât investitori sau proprietari. Cunoscută ca "economie socială", aceasta include cooperative, societăți mutuale, asociații non-profit, fundații și întreprinderi sociale. Acestea operează un număr foarte mare de activități comerciale, oferă o gamă largă de produse și servicii pe piața unică europeană și generează milioane de locuri de muncă. Întreprinderile sociale sunt, de asemenea, motorul inovării sociale.

Există 2 milioane de întreprinderi din economia socială în Europa, reprezentând 10% din toate întreprinderile din UE. Peste 11 milioane de persoane - aproximativ 6% din angajații UE - lucrează pentru întreprinderile din economia socială. Acestea au forme juridice diferite și diverse obiective, de la agricultură și bancă până la furnizarea de locuri de muncă și ateliere protejate.

Economia socială europeană asigură:

- peste 13,6 milioane de locuri de muncă remunerate în Europa;
- echivalentul a aproximativ 6,3 % din populația activă a UE-28;
- locuri de muncă pentru peste 19,1 milioane de persoane, inclusiv activități remunerate și neremunerate;
- peste 82,8 milioane de voluntari, echivalentul a 5,5 milioane de lucrători cu normă întreagă;
- peste 232 milioane de membri în cadrul cooperativelor, societăților mutuale și al altor entități similare;
- peste 2,8 milioane de entități și întreprinderi.

1.1 INTREPRINDERILE SOCIALE IN VIZIUNEA UE

Comisia Europeană definește întreprinderile sociale ca o parte integrantă a economiei sociale:

„O întreprindere socială este un actor al economiei sociale, al cărui principal obiectiv este cel de a avea o incidență socială mai curând decât cel de a genera profit pentru proprietarii sau partenerii săi. Ea funcționează pe piață furnizând bunuri și servicii în mod antreprenorial și inovator și își utilizează excedentele, cu predilecție, în scopuri sociale. Aceasta face obiectul unei gestionări responsabile și transparente, îndeosebi prin asocierea angajaților săi, a clienților săi și a părților interesate” (Comunicarea Comisiei Europene, Inițiativa pentru antreprenoriatul social, COM/2011/0682 final din 25/10/2011)

Întreprinderile din economia socială sunt importante datorită calitatii de membru - până la 160 de milioane de persoane din Europa sunt membre ale întreprinderilor din economia socială (în special cooperativele de vânzare cu amănuntul, cooperativele bancare și agricole, precum și societățile mutuale care oferă servicii complementare regimurilor de securitate socială).

Obiective - Întreprinderile din economia socială contribuie la ocuparea forței de muncă, coeziunea socială, dezvoltarea regională și rurală, protecția mediului, protecția consumatorului, agricultura, dezvoltarea țărilor terțe și politicile de securitate socială.

2. ECONOMIA SOCIALĂ IN ROMÂNIA

2.1 CE ESTE ECONOMIEI SOCIALE

Economia sociala (numita si „economie solidara” sau „al treilea sector”) s-a dezvoltat din necesitatea de a gasi solutii noi, inovatoare unor probleme sociale, economice sau de mediu ale comunitatilor si

pentru satisfacerea nevoilor membrilor comunitatii care sunt ignorate sau insuficient acoperite de sectorul public sau privat.

Conform art. 2 din Legea nr. 219/2015: Economia socială reprezintă ansamblul activităților organizate independent de sectorul public, al căror scop este să servească interesul general, interesele unei colectivități și/sau interesele personale nepatrimoniale, prin creșterea gradului de ocupare a persoanelor aparținând grupului vulnerabil și/sau producerea și furnizarea de bunuri, prestarea de servicii și/sau execuția de lucrări. Economia socială are la bază inițiativa privată, voluntară și solidară, cu un grad ridicat de autonomie și responsabilitate, precum și distribuirea limitată a profitului către asociați.

2.2 REGLEMENTAREA ECONOMIEI SOCIALE

Legea nr. 219 privind economia sociala, avand drept scop stimularea dezvoltarii unui model alternativ de incluziune sociala a grupurilor vulnerabile și Hotărârea Nr. 585/2016 din 10 august 2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 219/2015 privind economia sociala.

Autoritățile administrației publice centrale și locale sprijină activitățile de economie socială prin:

- a) recunoașterea rolului întreprinderilor sociale prin acordarea atestatului de întreprindere socială;
- b) recunoașterea rolului întreprinderilor sociale de inserție prin acordarea mărcii sociale;
- c) dezvoltarea mecanismelor de sprijinire a întreprinderilor sociale de inserție;
- d) promovarea și susținerea dezvoltării resurselor umane din domeniul economiei sociale;
- e) participarea la activități de economie socială prin colaborare în diferite forme, potrivit legii;
- f) înființarea de centre de informare și consiliere în domeniul economiei sociale.

2.3 PRINCIPII:

Principii pe care se bazează economia sociala (art. 4 din Legea nr. 219/2015):

- prioritate acordata individului si obiectivelor sociale fata de cresterea profitului;
- solidaritate si responsabilitate colectiva;
- convergenta dintre interesele membrilor asociati si interesul general si/sau interesele unei colectivitati;
- control democratic al membrilor, exercitat asupra activitatilor desfasurate;
- caracter voluntar si liber al asocierii in formele de organizare specifice domeniului economiei sociale;
- personalitate juridica distincta, autonomie de gestiune si independenta fata de autoritatile publice;

- alocarea celei mai mari parti a profitului/excedentului financiar pentru atingerea obiectivelor de interes general, ale unei colectivitati sau in interesul personal nepatrimonial al membrilor.

2.4 OBIECTIVELE ECONOMIEI SOCIALE SUNT:

- a) consolidarea coeziunii economice și sociale;
- b) ocuparea forței de muncă;
- c) dezvoltarea serviciilor sociale.

Pentru îndeplinirea obiectivelor economiei sociale, entitățile economiei sociale realizează, în principal, următoarele activități de interes general:

- a) producerea de bunuri, prestarea de servicii și/sau execuția de lucrări care contribuie la bunăstarea comunității sau a membrilor acesteia;
- b) promovarea, cu prioritate, a unor activități care pot genera sau asigura locuri de muncă pentru încadrarea persoanelor aparținând grupului vulnerabil;
- c) dezvoltarea unor programe de formare profesională dedicate persoanelor din grupul vulnerabil;
- d) dezvoltarea serviciilor sociale pentru creșterea capacității de inserție pe piața muncii a persoanelor din grupul vulnerabil.

2.5 TIPURI DE ENTITĂȚI DE ECONOMIE SOCIALĂ

Potrivit Legii nr. 219/2015 privind economia socială, entitățile economiei sociale din România sunt reprezentate de:

- întreprinderea socială;
- întreprinderea socială de inserție.

3. CE SUNT ÎNTREPRINDERILE SOCIALE?

Întreprinderile sociale sunt persoane juridice de drept privat care dovedesc că respectă, conform actelor legale de înființare și organizare, cumulativ, definiția și principiile economiei sociale prevăzute în lege

<https://www.youtube.com/watch?v=6TZ-NUeGRAU>

3.1 CINE POATE DOBÂNDI STATUTUL DE ÎNTREPRINDERE SOCIALĂ?

Statutul de întreprindere socială se recunoaște prin dobândirea unui atestat de întreprindere socială.

Categoriile de persoane juridice de drept privat care pot fi întreprinderi sociale

- a) societățile cooperative de gradul I, care funcționează în baza Legii nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperăției, republicată;
- b) cooperativele de credit, care funcționează în baza Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 227/2007, cu modificările și completările ulterioare;
- c) asociațiile și fundațiile, care funcționează în baza Ordonanței Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 246/2005, cu modificările și completările ulterioare;
- d) casele de ajutor reciproc ale salariaților, care funcționează în baza Legii nr. 122/1996 privind regimul juridic al caselor de ajutor reciproc ale salariaților și al uniunilor acestora, republicată;
- e) casele de ajutor reciproc ale pensionarilor, care sunt înființate și funcționează în baza Legii nr. 540/2002 privind casele de ajutor reciproc ale pensionarilor, cu modificările și completările ulterioare;
- f) societățile agricole, care funcționează în baza Legii nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură, cu modificările ulterioare;
- g) orice alte categorii de persoane juridice care respectă, conform actelor legale de înființare și organizare, cumulativ, definiția și principiile economiei sociale prevăzute în prezenta lege.

Pot fi întreprinderi sociale federațiile și uniunile persoanelor juridice prevăzute la alin. (1).

Persoanele juridice de drept privat, prevăzute mai sus, pot solicita un atestat de întreprindere socială, dacă actelele de înființare și funcționare conțin prevederi prin care se demonstrează faptul că:

- activitatea desfășurată are scop social;
- respectă principiile economiei sociale;
- respectă următoarele criterii:

- a) acționează în scop social și/sau în interesul general al comunității;
- b) alocă minimum 90% din profitul realizat scopului social și rezervei statutare;
- c) se obligă să transmită bunurile rămase în urma lichidării către una sau mai multe întreprinderi sociale;

d) aplică principiul echității sociale față de angajați, asigurând niveluri de salarizare echitabile, între care nu pot exista diferențe care să depășească raportul de 1 la 8.

Statutul de întreprindere socială se recunoaște prin acordarea unui atestat de întreprindere socială, denumit în continuare atestat.

Atestatul se acordă , pe o perioadă de 5 ani (cu posibilitatea prelungirii)la solicitarea persoanelor juridice pe baza actelor de înființare și funcționare

Atestatul se eliberează de către agenția județeană pentru ocuparea forței de muncă, respectiv a municipiului București, denumită în continuare agenție de ocupare, prin compartimentul pentru economie social .

Întreprinderea socială are următoarele obligații:

a) de a comunica agenției de ocupare orice modificări ale actelor de înființare sau constitutive, în termen de 15 zile de la modificare;

b) de a comunica agenției de ocupare rapoartele de activitate și situațiile financiare anuale; compartimentul județean pentru economie socială are obligația să asigure consultarea acestor documente de către orice persoană interesată;

c) de a publica, în extras, în termen de 3 luni de la încheierea anului calendaristic, raportul social anual privind activitatea desfășurată și situațiile financiare anuale în Registrul unic de evidență a întreprinderilor sociale, prevăzut la art. 27.

Întreprinderile sociale se supun controlului cu privire la respectarea condițiilor legale de desfășurare a activității, anual, pentru a se verifica respectarea criteriilor care au stat la baza eliberării atestatului de întreprindere socială.

3.2 ÎNTRINDEREA SOCIALĂ DE INSERȚIE

Întreprinderea socială de inserție este întreprinderea socială care:

a) are, permanent, cel puțin 30% din personalul angajat aparținând grupului vulnerabil, astfel încât timpul de lucru cumulată al acestor angajați să reprezinte cel puțin 30% din totalul timpului de lucru al tuturor angajaților;

b) are ca scop lupta împotriva excluziunii, discriminărilor și șomajului prin inserția socioprofesională a persoanelor defavorizate.

Întreprinderile sociale de inserție au obligația de a asigura, pentru persoanele angajate, care fac parte din grupul vulnerabil, măsuri de acompaniament care să asigure inserția profesională și socială.

Măsurile de acompaniament pot fi: informarea, consilierea, accesul la formele de pregătire profesională, adaptarea locului de muncă la capacitatea persoanei, accesibilizarea locului de muncă în funcție de nevoile persoanelor, precum și alte măsuri care au ca scop sprijinirea inserției profesionale și sociale.

În vederea asigurării măsurilor de acompaniament, întreprinderile sociale de inserție colaborează cu serviciile publice de asistență socială de la nivel județean și local, agențiile de ocupare, centrele de furnizare de servicii integrate de asistență medicală, psihologică și socială pentru consumatorii și consumatorii de droguri dependenți, cu specialiști în domenii precum psihologie, asistență socială, adicții, pedagogie, formare profesională, ocupare, medicină, medicina muncii, economie socială

Statutul de întreprindere socială de inserție se certifică prin acordarea **MĂRCII SOCIALE**

Marca socială cuprinde certificatul care atestă statutul de întreprindere socială de inserție, cu o valabilitate de 3 ani de la data emiterii, precum și un element specific de identitate vizuală, care se aplică în mod obligatoriu asupra produselor realizate sau a lucrărilor executate ori a documentelor care demonstrează prestarea unui serviciu.

Obligații ale întreprindere socială de inserție:

a) de a comunica agenției de ocupare orice modificări ale actelor de înființare sau constitutive, precum și rapoartele de activitate și situațiile financiare anuale; compartimentul județean pentru economie socială are obligația să asigure consultarea acestor documente de către orice persoană interesată;

b) de a publica, în extras, în termen de 3 luni de la încheierea anului calendaristic, raportul social anual privind activitatea desfășurată și situațiile financiare anuale în Registrul unic de evidență a întreprinderilor sociale, prevăzut la art. 27. Modelul extrasului situațiilor financiare anuale se aprobă prin ordin comun al ministrului muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice și al ministrului finanțelor publice, la inițiativa MMJS

Întreprinderile sociale de inserție se supun controlului cu privire la respectarea condițiilor legale de desfășurare a activității, anual, pentru a se verifica respectarea condițiilor care au stat la baza eliberării mărcii sociale